

Zavičajna povijest i video zapisi svjedočanstava – Međunarodna IWalk mobilna aplikacija USC Zaklade Shoah

Andrea Szőnyi

Učitelji, povjesničari, arhivisti i drugi stručnjaci često se trude pojedine autentične zapise ograničene na određeno područje ili vremensko razdoblje učiniti dostupnima i važnim mladim generacijama, no još je veći izazov predstaviti ih na način da mladi današnjice jasno vide i razumiju njihovu punu vrijednost.

Učenici u Europi, ali i širom svijeta, tijekom svog obrazovanja uče o povijesnim događajima 20. stoljeća uključujući i holokaust – no koliko je to znanje čvrsto? Povezuju li se učenici zaista s ovim povijesnim događajem? Razumiju li da su se događaji o kojima su učili dogodili stvarnim ljudima, često u područjima u koja i sami žive: mjestima u njihovoj blizini, ulicama kojima svakodnevno hodaju ili zgradama pored kojih često prolaze? Ponukana gornjim pitanjem Zaklada Shoah Sveučilišta Južne Kalifornije razvila je obrazovni program zavičajne povijesti – *IWalk*.

Ovaj prilog predstavlja program *IWalk*, kao jedan od vodećih obrazovnih programa izgrađenih oko zbirke video zapisa svjedočanstava koji se čuvaju u Arhivu video zapisa o prošlosti Zaklade Shoah Sveučilišta Južne Kalifornije, jednom od najvećih arhiva te vrste.

Zaklada Shoah Sveučilišta Južne Kalifornije – Institut za video zapise o prošlosti i obrazovanje globalna je organizacija koja svoj rad, bilo to prikupljanje, istraživanje ili obrazovanje, fokusira na živa svjedočanstva.

Arhiv video zapisa o prošlosti mrežni je portal Zaklade Shoah Sveučilišta Južne Kalifornije, koji korisnicima omogućuje pretraživanje i pregled gotovo 55.000 video zapisa svjedočanstava preživjelih i svjedoka genocida koji su prikupljeni ili dobiveni od 1994. godine. Arhiv je u početku bio spremište svjedočanstava o holokaustu, no

tijekom vremena je značajno proširen te danas čuva svjedočanstva preživjelih i svjedoka drugih genocidnih događaja, uključujući svjedočanstva o genocidu nad Armencima (1915. – 1923.), masakru u Nanjingu (1937.), genocidu nad Tutsijima u Ruandi (1994.), gvatemalskom genocidu (1978. – 1996.) i masovnom progonu Rohinja.

Svjedočanstva su žive priče intervjuiranih osoba zabilježene na 42 jezika u 63 zemlje. Sadrže informacije o životu pojedinca prije, za vrijeme i nakon genocida, pružajući tako vrijedan sadržaj za projekte koji su usmjereni na (zavičajnu) povijest, sjećanje, digitalnu pismenost i obrazovanje. Intervjuirane osobe pripovijedaju u svojim svjedočanstvima o brojnim mjestima: o mjestu iz kojeg dolaze, o onom u kojem su odrasli, o različitim mjestima koja su posjetili i u kojima su živjeli, do mjesta na koja su emigrirali. Podaci o određenim mjestima sadržani u tim svjedočanstvima jedinstveni su i drugdje nedostupni, kombinacija su činjenica i osobnih prisjećanja.

Svjedočanstva iz Arhiva video zapisa o prošlosti središte su metodologije kojom Zaklada Shoah Sveučilišta Južne Kalifornije nastoji sav sadržaj i programe učiniti primjerenim i dostupnim širokoj i vrlo raznolikoj publici učitelja, učenika i donositelja odluka bilo putem međunarodne platforme za digitalno obrazovanje *IWitness* ili međunarodne mobilne aplikacije *IWalk*.

IWalks su moduli usmjereni na ishode učenja koji pružaju učiteljima digitalne izvore pomoću kojih mogu učenike uključiti u iskustvo učenja utemeljeno na svjedočanstvima. *IWalks* kombinira zapise svjedočanstava, karte, fotografije i druge materijale kako bi stvorio modul učenja koji poboljšava znanja o samom mjestu (npr. spomen mjesta, autentična poprišta nekog događaja),

konceptu ili temi/problemu. Ovaj se izvor, pomoću mobilne tehnologije ili kao osobno iskustvo korištenja mobilnog uređaja, isporučuje kroz vođeno iskustvo učenja na određenom stvarnom mjestu.

Globalno dostupan, *IWalks* vodi posjetitelje (učenike ili druge zainteresirane skupine) do autentičnog mjesta nekog događaja, spomen mjesta, prostora važnih za židovsku povijest, grada ili sela. Ugrađene Google karte pomažu korisnicima u kretanju rutom, a svaka stanica na tom putu omogućava upoznavanje mjesta uz pomoć isječaka video zapisa svjedočanstva, arhivskih fotografija, drugih izvora kao i pitanja koja potiču kritičko razmišljanje. Mobilna aplikacija *IWalk*, čije je korištenje besplatno na Apple i Android uređajima, omogućuje učenicima da svoje odgovore dostave učiteljima, koji ih mogu pogledati putem digitalne platforme *IWitness*. Odgovori i razmišljanja mogu potom biti poticaj za razgovor u učionici.

Cilj *IWalksa* je povećati znanje o povijesti i/ili idejama, kao i znanje o povijesti određenog mjesta ili njegovom značenju za ideje ili teme/probleme. Također unaprjeđuje vještine kritičkog i analitičkog mišljenja, empatiju i transmedijsku pismenost. Dizajniran je prema teorijama učenja temeljenim na istraživanju, kao i najboljim praksama u principima online kreiranja nastavnih sadržaja, poput aktivnog učenja, vođenog istraživanja i učenja sadržaja.

IWalks je razvijen za više od 15 lokacija u Mađarskoj i brojne u drugim zemljama, uključujući Češku (Prag, Uhersky Brod), Poljsku (Waesaw, Lodz), Rumunjsku (Simleu Silvana), Slovačku (Bratislava), Ukrajinu (Kiyev) i SAD (Philadelphia). U tijeku je razvoj dodatnih šetnji po nekoliko lokacija: Pilsen u Češkoj, Košice u Slovačkoj,

Krakov i Oswiecim u Poljskoj, grad Luksemburg i Esch-sur-Alzette u Luksemburgu te Baja, Bodrogkeresztúr, Olaszliszka i nekoliko drugih u Mađarskoj.

Tijekom šetnji učenici posjećuju povijesna mjesta povezana s određenim događajima koja su često i mjesta povezana sa životom Židova i/ili povijesti holokausta. Ti su se događaji odvijali diljem Europe, međutim, današnja mjesta mogu izgledati bitno drugačije i njihov lokalni značaj možda je odavno zaboravljen. Program *IWalk* vraća povijest ovih zaboravljenih prostora i mjesta kroz ljudske priče, prisjećanja pojedinaca. Mjesta vrlo često izgledaju drugačije: ponekad postoji samo spomen ploča ili su u potpunosti nestali bilo kakvi tragovi događaja koji su se tamo odvijali. Čak i takva mjesta mogu doprinjeti raspravi o važnosti sjećanja i komemoracije te o praznini koju je holokaust ostavio u Europi. Priče i sjećanja preživjelih i svjedoka toj praznini daju novo značenje, a zaboravljenim mjestima vraćaju njihovu povijest i povijesnu važnost.

IWalks je utemeljen na snažnim metodološkim načelima i jedinstvenoj održivoj metodologiji koja kombinira upotrebu audio-vizualnih zapisa svjedočanstava, pedagošku teoriju, objektivne ishode učenja i usmjerenost na određeno mjesto. Usmjerenost na određeno mjesto osigurana je ne samo zemljopisno, već i izborom isječaka video zapisa svjedočanstava koji se

odnose na to mjesto i koji pomažu učenicima stvoriti vlastitu „subjektivnu kartu“ prostora i priča s tih prostora.

Korištenje zapisa svjedočanstava preživjelih i svjedoka holokausta, važnih za pojedini prostor ili područje pruža jedinstvenu priliku učenicima da steknu znanja, kritički razmišljaju o složenim pitanjima prepoznajući i razumijevajući emocije drugih te uključuju tehničke vještine u sposobnost razmišljanja. Navedeno se postiže uspostavljanjem jake veze s mjestom i osobom čijim se svjedočanstvom učenici bave. Takav kognitivni (spoznajni) i konativni (voljni) razvoj ključan je za uspostavljanje naklonjenosti prema trajnom učenju i globalnom pogledu na svijet koji je neophodan za kvalitetno, inkluzivno obrazovanje.

Kao obrazovni model, *IWalk* promovira učenje i povećava motivaciju stvaranjem okruženja različitog od onog u tradicionalnoj učionici. Učenje na licu mjesta koristeći uzrastu prikladne, pažljivo odabrane autentične glasove, povezuje ljude i događaje iz prošlosti s ljudima u sadašnjosti te omogućava učenicima, ali i posjetiteljima općenito, da dubinski istražuju mjesta i prošle događaje na način koji je teško izvediv u uobičajenoj školskoj nastavi. Veze između mikro i makro povijesnih procesa pomažu učenicima sagledati ljudski aspekt povijesti u širem kontekstu, kako bi mogli razumijeti da se povijesni događaji sastoje i od ljudskih dvojbi, ljuskih sudbina i ljudskih

života. Ova veza između pojedinca, mjesta i povijesnog konteksta koja rezultira gore spomenutom „subjektivnom kartom“ ili vlastitim narativom, pomaže sudionicima u istraživanju i u formiranju vlastitog identiteta. Kroz doživljavanje vremena, prostora, priča i povijesti, kao i vlastite uloge, učenici će ispitivati i možda se čak osjećati primoranima da se odrede prema trenutnom povijesnom i društvenom kontekstu. Ovo razumijevanje vlastite odgovornosti za odluke donesene u vlastitom životu važan je korak u stvaranju odgovornih i aktivnih građanima.

U cijeloj Europi, a posebno u srednjoj i istočnoj Europi gdje je židovski način život kakav je postojao prije Shoaha nestao, a kao „rezultat“ holokausta zamijenila ga je praznina ili tišina (ili povremeni očajnički napor nastavljanja tradicije) preostalih pojedinaca ili manjih zajednica, obrazovni programi poput *IWalksa* mogu rasvijetliti današnjim mladim naraštajima nepoznate ili skrivene detalje zavičajne povijesti.

Zavičajni karakter programa osigurava jedinstvenost, ali istodobno omogućuje prilagodbu raznim mjestima. Kao takav, namijenjen je suradnji između zavičajnih povjesničara, arhivista i učitelja. Više nego samostalni poticaji, *IWalks* je dizajniran kao održiv program te je integracija s lokalnim programima u jačanju kvalitete ključna za ovaj model obrazovanja. ■

INFO

IWalk digitalna platforma dostupna je na: <https://iwitness.usc.edu/sfi/>

IWalk mobilna aplikacija za Apple i Android uređaje dostupna je na:

<https://apps.apple.com/us/app/usc-shoah-iwalk/id1176057571> i

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.illion.usc&hl=en_US

